

بررسی تاثیرات فرهنگی در معماری بومی ایران از منظر پایداری

مرتضی نیک فطرت^۱، احسان بیطرف^۲

۱- عضو هیات علمی آموزشکده فنی و حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران

Nikfetrat.kiau@gmail.com

۲- دانشجوی دکترای معماری دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات

ehsan_220022@yahoo.com

چکیده

اهمیت و لزوم توجه به فرهنگ یکی از راههای پیشرفت جامعه بشری محسوب می گردد. هنگامی که سخن از شهر به میان می آید، در واقع صحبت از مکانی است که بالاترین حد از تمرکز قدرت و فرهنگ یک اجتماع را در خود جای داده است؛ مکان تبلور وسیع ترین شبکه های ارتباط اجتماعی، جایی که تعلق به آن و اهل آن بودن، نوعی هویت شناختی برای فرد به ارمغان می آورد. شهر به مثابه تبلور آیین و اندیشه جامعه، نمی تواند در تمدن های مختلف یکسان پدید آید. گوناگونی شهرها در تاریخ و جغرافیای جهان، بیش از هر چیز معلول این تفاوت است. معماری بومی زمینه ای بر اهمیت دهی بر ارزشهای فرهنگی و اجتماعی هر جامعه ای می شود که باید برای جهانی شدن هر جامعه و ملتی بازشناسی ارزشهای معماری و فرهنگ آن جامعه برای دستیابی به اهداف بلند مدت آرمانی هر ملتی از مبنای معماری بومی آن جامعه شروع می شود، استمرار استفاده جامعه از آن بستری برای جهانی شدن سبک معماری بومی آن جامعه می گردد و علاوه بر آن معماری بومی جذابیت و زیبایی ارمغان می آورد. نوشتار حاضر به معرفی جایگاه پایداری در معماری سنتی با محوریت فرهنگ می پردازد و در پی افزایش پایداری ارزشهای بومی معماری و تداوم استفاده از آنها در جهت جهانی شدن را، به ما روشن می سازد. نتایج حاصل بیانگر این است، که حفظ و تلفیق ارزشهای معماری بومی، بیانگر راز پیوستگی انسانها به تاریخ و محیط کالبدی خود و در پی آن موجب پایداری در هر زبان و فرهنگی می باشد. روش تحقیق حاضر به شیوه توصیفی تحلیل و ابزار گردآوری اطلاعات آن به صورت مطالعات کتابخانه ای میباشد.

واژگان کلیدی: معماری سنتی، پایداری، فرهنگ، شهر، معماری بومی

۱- مقدمه:

تحولات قرن حاضر موجب دگرگونی و تغییراتی در بین برخی جلوه های زندگی و فرهنگ جامعه شد. حرکت و روند معماری سنتی بازایستاد و از طرفی به علت سرعت وقوع تحولات فرصت تطابق با فرهنگ را پیدا نکرد. زیرا فضای معماری، بی شناخت فرهنگ سازنده آن فهم نمی شود و هر آنچه از این فرهنگ بر می خیزد، پس از گذر داده شدن از تدبیرها و شگردها و فن ها و ابداعها، پدیده ای است که سخنی جز از راه شکل خود، نمی گوید. پدیده های معماری نه تنها در متن و زمینه های فرهنگی خودشان، بلکه به زمینه های تاریخی نیز تعمیم پیدا می کنند، بر این اساس اشکال معماری در هر دوره، سبک مربوط به آن زمان را به وجود می آورند و فرمها برخاسته از مفاهیم محتوایی آن دوره می باشند. مهم ترین واقعه ای که در روند اجتماعی زندگی ایران در طول قرن بیستم اتفاق افتاده است، تغییر شیوه زیستی مردم کشور برای تبدیل شدن آن از روستا نشینی و کوچ نشینی - که اکثریت مطلق جمعیت در ابتدای قرن بیستم در آن وضعیت قرار داشتند - به شهر نشینی بالای ۷۰ درصد در حال حاضر و رشد این نرخ به صورت شتاب زده در سال های آینده پیش بینی شده است. (فکوهی، ۱۳۸۹، ۱۸). به طور کلی، همه